

MỘT VÀI CẢM NGHĨ VỀ ÁN TỬ HÌNH

NHÀ GIAM TEMPLE

NHỮNG NGÀY THÁNG TẠI NHÀ GIAM TEMPLE

Nhà giam Temple nguyên là một tu viện xây cất vào thời Trung Cổ, thế kỷ 13, tại trung tâm thành phố Paris nhưng ít người biết đến, được các Hiệp Sĩ (Templiers ou Chevaliers du Temple) củng cố thêm để phòng ngự làm nơi ẩn trú như một pháo đài vậy. Vua Louis 16 và gia đình bị giam giữ tại đây, sau biến cố tấn công Điện Tuileries ngày 10 tháng 8 năm 1792, đưa tới sự chấm dứt chế độ quân chủ kéo dài 1.000 năm và mở đầu nền Đệ Nhất Cộng Hòa Pháp Quốc ngày 22 tháng 9 năm 1792.

Và cũng chính tại nơi trên, nhiều nhân vật nổi tiếng như hai tướng Pichegru và Moreau cùng lãnh tụ Cadoudal xứ Bretagne cũng bị giam ở hầm tù trong Temple để điều tra về âm mưu lật đổ chính quyền. Tướng Pichegru bị bóp cổ chết trong xà lim, còn Tướng Moreau bị lưu đày và lãnh tụ Cadoudal bị kết án chém đầu năm 1804. Sau đó, nhà giam Temple bị triệt hạ vào năm 1808.

Marie Antoinette không xa lạ gì với nhà giam Temple cả bởi lẽ đã có lần đến thăm Bá Tước Artois, em trai của Vua Louis 16, sống thư nhàn trong lâu đài nằm cạnh hai Tháp thuộc dinh thự của tu viện cổ được gọi là lâu đài Grand Prior. Tại đây, phòng ốc khá rộng rãi, có phòng chơi bài và nhiều trò chơi khác. Đặc biệt có phòng đọc sách với 1.500 cuốn sách nguyên trước đây của các Hiệp Sĩ Malta để lại. Nhạc sĩ trẻ Mozart cũng có lần tới vui chơi tại lâu đài Grand Prior theo lời mời của Hoàng Tử Conti.

The Temple trên được kiến trúc chia ra những Tháp lớn ở tầng cao và những Tháp nhỏ ở tầng giữa tiếp giáp với nhiều chòi canh, tường bằng đá dày 9 feet. Tháp cao 60 feet, các cửa sổ rất hẹp và các lỗ thông hơi ở 4 phòng nhỏ. Dưới mặt đất là xà lim nhà tù thật vô cùng âm đạm.

Vua Louis và gia đình gồm có Hoàng Hậu Antoinette, con gái lớn Maria Theresa Charlotte, 14 tuổi, con trai Louis Charles, 7 tuổi (Vua Louis 17 trong tương lai) và cô em út của nhà Vua Madame Elisabeth đều di chuyển bằng xe ngựa tới nhà giam Temple.

Còn toán bảo vệ cùng những nhân vật tin cẩn cạnh Vua Louis và Hoàng Hậu cũng được tạm thời chuyển tới Temple nhưng rồi sau đó ít ngày đều bị dẫn giải tới nhà tù La Force và Abbaye, theo lời yêu cầu của Ba Lê Công Xã (Commune de Paris), để điều tra tỷ như Thống Chế De Mailly, quan Đại Thần De Hervilly, Công Nương De Lamballe, Nữ Hầu Tước De Tourzel cùng con gái Pauline, Madame Campan...

Nhóm Jacobin gồm nhiều nhân vật quá khích được gọi là những kẻ “cực cách mạng” (ultra revolutionaries) lật đổ công xã hợp pháp, vào giai đoạn đầu, lên nắm quyền ngày 10.08.1792 tức ngày George Danton chỉ huy tấn công Điện Tuileries nhân danh “công xã nổi dậy” (commune insurrectionnelle). Tiếp đến, vào giai đoạn sau, Danton là Luật Sư và cũng là nhà hùng biện nổi tiếng, được cử giữ chức Tổng Trưởng Tư Pháp rồi ít ngày sau cầm đầu chính phủ nổi dậy (gouvernement insurrectionnel), cai trị đất nước bằng lưỡi lê vào thời kỳ khủng bố ngày mùng 2 tháng 9 và tháng 6 tháng 7-1794. Louis và Antoinette bị giam giữ tại Temple và bị điều tra đưa ra Tòa xét xử vào giai đoạn đầy biến động chính trị đó.

Marie Antoinette rùng mình sợ hãi khi nhóm Jacobin cực đoan yêu cầu Quốc Hội giam nhà Vua và gia đình tại Temple, chứ không phải ở lâu đài có đầy đủ tiện nghi như Grand Prior của các cựu Hiệp Sĩ Templar trong tu viện cổ như trình bày ở phần trên. Dưới áp lực và đe dọa nặng nề của những kẻ “cực cách mạng”, các đại biểu trong Quốc Hội đành phải chấp thuận đề nghị của những nhân vật chủ chốt trong Công Xã Nổi Dậy (the Insurrectionary Commune) và bác bỏ đề xướng của phe ôn hòa trong Quốc Hội chủ trương giữ nhà Vua và gia đình tại lâu đài Luxembourg cho đến ngày hết chiến tranh. Như vậy, số phận của Vua Louis và gia đình sẽ nằm trong tay của nhóm Jacobin quá khích.

Nhìn thấy Antoinette hoảng sợ trước tình thế đó tại Temple, Hầu Tước phu nhân Tourzel trấn an Hoàng Hậu xua tan mối lo âu và nỗi sợ hãi đó đi. Antoinette thét lên: “Rồi bạn sẽ nhìn thấy họ sẽ giam chúng ta vào cái tháp. Họ sẽ biến cái tháp đó thành nhà tù thực sự nhốt chúng ta coi như tội nhân can ‘tội đại hình’”. Quả tầm nhìn của Antoinette không xa sự thực. Nhà Vua và cả gia đình được cho ở 4 phòng rất nhỏ (tiny cells) trong Tháp ở tầng giữa, riêng cô em út nhà Vua phải ở chung phòng với Madame Royale, còn tất cả những người thân cận với Hoàng Hậu đều nằm ở sàn bếp và sàn ăn dưới sự quan sát của 11 nhân viên thuộc Ba Lê Công Xã cùng một trung đội canh gác nhà giam Temple.

Sau khi các bạn thân cận của Hoàng Hậu bị di chuyển từ nhà giam Temple tới nhà tù La Force và Abbaye, Antoinette và cô em chồng Elisabeth bắt đầu tổ chức cuộc sống mới tại Tháp Temple. Khi chạy bộ từ Điện Tuileries sang khu nhà Quốc Hội, Hầu Tước phu nhân De Tourzel và Công Nương Lamballe mang được 2 bộ quần áo cho Hoàng Hậu và một chiếc áo choàng ngoài cho nhà Vua cùng một túi đựng các hộp trang sức và mỹ phẩm. Đặc biệt Công Nương Lamballe mang được con chó nhỏ loại mũi ngắn hơi phẳng như chó bun (pug-dog) ở xứ Scotland cho Hoàng Hậu mà Antoinette đã lấy tên con chó của Bá Tước Thụy Điển Axel Fersen đặt cho nó là Odin.

Thật hy hữu thấy Chúa ngục Temple đã hai lần dành đặc ân cho Antoinette, Hoàng Hậu cuối cùng của nước Pháp, lần đầu cho phép giữ con chó nhỏ Odin cho đến ngày tận cùng lên đoạn đầu đài, và lần thứ hai được đeo chiếc nhẫn NGUYỄN VĂN THÀNH 266 có khắc 5 chữ tiếng Ý “tutto a te mi guida” có nghĩa “chưa bao giờ sự thật lại rõ ràng hơn như bây giờ”.

Đó là mật hiệu của Fersen mà Antoinette thuộc nằm lòng chờ ngày có người tới giải thoát gia đình ra khỏi nhà tù để chạy qua Bỉ. Jariayers, người thân tín của Bá Tước Fersen, cầm đầu nhóm 3 người thực hiện kế hoạch táo bạo đó bị bại lộ đúng lúc quân đội cách mạng Pháp ồ ạt tấn công xâm chiếm Bỉ quốc. Bá Tước Fersen rời Kinh đô Brussels chạy thoát về Thụy Điển tích cực vận động Triều Đình Áo xúc tiến việc trao đổi tù binh để cứu Marie Antoinette nhưng thời gian vào lúc đó không thuận lợi. Cách hai năm sau, Madame Royale, người con gái lớn 17 tuổi của Louis và Antoinette, được trao đổi tù binh quan trọng trở về quê mẹ lập gia đình với người anh họ rồi qua đời năm 72 tuổi, không con, tại ngoại ô thành Vienne, Áo Quốc.

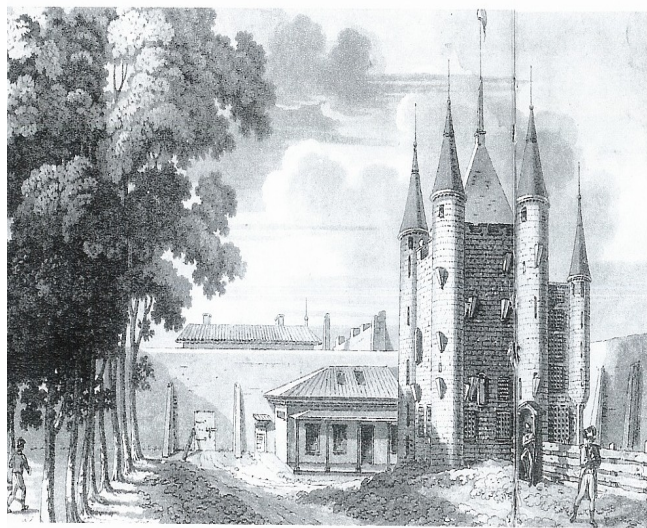
CUỘC SỐNG MỚI

Tổ chức gia đình trở lại đời sống bình thường, trong tháp giam Temple, không phải là chuyện dễ. Antoinette và cô em chồng gặp rất nhiều khó khăn, may mắn thay Quân Đội Cách Mạng Pháp chiến thắng khắp mặt trận nên quy luật nhà giam ngày càng được nới lỏng. Chính quyền Công Xã Ba Lê chỉ định 2 sĩ quan cao cấp và 4 nhân viên dân sự có

thẩm quyền như Madame Tison (Trùm tình báo) và Madame Etoffe giải quyết tại chỗ mọi vấn đề liên hệ tới sự giam giữ Vua Louis và gia đình tại Temple.

Việc đầu tiên, cho sửa Tháp cao để tất cả gia đình Vua Louis có đủ tiện nghi và an toàn hơn. Việc sau, Madame Etoffe đặt mua quần áo, dày dép, mũ, bút tất tại Rose Bertin và Giot mà Antoinette ưa thích khi tại chức với một ngân khoản 25.000 bảng Anh cho hai tháng 8 và tháng 9. Thực phẩm được cung cấp tự do và đầy đủ. Ba đầu bếp nam giới chuyên phục vụ hoàng gia như Turgy, Chrétien và Marchand cung cấp các món ăn quen thuộc hợp khẩu vị của tất cả gia đình lại kèm theo các loại rượu vang Bordeaux, Champagne cùng rượu nhẹ dùng vào bữa ăn tối.

Theo sử gia Rupert Furneaux, các nhà lãnh đạo Ba Lê Công Xã ra lệnh cho nhân viên phụ trách nhà giam phải cư xử và đối đãi tử tế với Vua Louis và Hoàng Hậu, nhằm những mục đích chính trị, để khi cần có thể đưa Louis và gia đình xuất hiện trước thế giới bên ngoài. Còn sử gia Padover cho rằng sở dĩ Vua Louis và gia đình được đối xử tử tế tại nhà giam Temple vì bị áp lực của đảng Girondin. Đảng này xuất phát từ tỉnh Gironde ở gần thành phố Bordeaux có ảnh hưởng tới các tỉnh bao gồm các người có nghề chuyên môn cấp thấp như thợ thủ công, người bán hàng hay các nông dân khá giả và đặc biệt được sự ủng hộ của giới bình dân (the sans-culottes) mà đảng Jacobin cũng muốn tranh giành ảnh hưởng. Họ đòi hỏi phải kiểm soát giá cả, phân phối thực phẩm, trừng trị các kẻ đầu cơ tích trữ. Họ tố cáo giới tư sản đã trục lợi lúc tình hình bất ổn.

(Tháp Temple)

Các đảng viên Girondin muốn quyền lực trung ương phải được chia xẻ bớt về các tỉnh, giảm bớt sự can thiệp của thành phố vào nền kinh tế của cả nước, nhờ đó, tài sản của quốc gia không tập trung vào thành phố Paris. Tóm lại, đảng Girondin chủ trương tăng cường các chính quyền địa phương hay một loại phân quyền liên bang (federal decentralization) nên thúc đẩy chiến tranh ra nước ngoài, chống Công Xã Ba Lê và không muốn giết vua chỉ nên giữ Vua Louis và gia đình như con tin tại Lâu Đài Luxembourg cho đến ngày chấm dứt chiến tranh.

Đời sống tại nhà giam Temple thật buồn thảm. Để giết thì giờ, nhà Vua và Hoàng Hậu đi bộ, chơi cờ backgammon (một lối chơi có quân cờ và các con súc sắc được gọi là cờ thỏ cáo), đọc sách và dạy hai con học.

Nhà Vua dạy Louis Charles văn phạm và làm bài tập còn Maria Theresa Charlotte học văn chương thường đề cập các tác phẩm của Corneille và Racine. Hoàng Hậu dạy Sử Ký, Địa Lý và âm nhạc, riêng cô em út nhà Vua phụ trách môn toán học.

Ngoài công việc thường nhật đó, Hoàng Hậu và cô em chồng sửa lại áo quần được cấp phát cho cả gia đình sao cho gọn gàng, đứng đắn, hợp với dáng người mang chút ít nghệ thuật nói lên giai cấp của mình. Đối với bản thân, vì thiếu dụng cụ và vải vóc, Hoàng Hậu Antoinette sử dụng tối đa loại khăn choàng cổ (fichus) và khăn quấn quanh vai hoặc đầu và cổ của phụ nữ (shawls) làm vật liệu may mặc. Vợ Hanet Cléry, người hầu nhà Vua, cung cấp khi tới thăm chồng hoặc nhờ cai tù có cảm tình mua hộ những vật liệu đó mà còn nhiều thứ lặt vặt khác như kim chỉ, que đan, lược chải đầu...

Thời gian dễ dãi tại nhà giam Temple kéo dài hơn 2 tháng vào đúng lúc Tướng Dumouriez Tư Lệnh Lực Lượng Cách Mạng chiến thắng nhiều mặt trận chặn đứng sự xâm lăng của các quốc gia thù nghịch. Vua Louis nhận được sách báo loan tin thắng trận đồng thời chế độ giam giữ không còn khắt khe nữa. Cả gia đình nhà Vua được chuyển lên Tháp cao sống thoải mái hơn. Cai tù cho phép hai con Vua Louis chơi đùa ở vườn lâu đài Grand Prior còn nhà Vua và Hoàng Hậu có thể đi bộ hằng ngày tại đó và đôi khi còn được ra ngoài miễn là nhà Vua không được đeo huy chương sau 12 giờ trưa. Những người có dịp quan sát rất chú ý tới Hoàng Hậu Antoinette ăn mặc thật giản dị như người dân thường nhưng rất bắt mắt về lối trang phục và trang sức thật hài hòa cân đối như ẩn dấu nét kiêu sa trang nhã. Chẳng có ai muốn hạ nhục hay tôn thờ mà chỉ thấy cảm thương cho số phận nghiệt ngã của Marie Antoinette, Hoàng Hậu bất hạnh cuối cùng của nước Đại Pháp vậy thôi.

Thiết nghĩ cũng cần đề cập thêm Công Chúa Marie Antoinette có năng khiếu về nghệ thuật từ thuở nhỏ rất nổi tiếng vào năm 14 tuổi tại Đế Quốc Áo (Triều đại HabsburgLorraine) về thiết kế các kiểu mẫu áo lễ hội trong cung đình nên được các giới thường ngoạn phong cho tước hiệu “Công Chúa Thời Trang”. Hành trình qua Pháp, Hoàng Hậu Marie Antoinette cũng lại nổi danh về trang phục và trang sức. Theo nhà văn Caroline Weber viết cho báo Vogue và Sena Jeter Naslund viết cho Đại nhật báo The Washington Post trong mục Book World, Marie Antoinette đã thành công vì đã áp dụng triệt để bí quyết quan trọng nhất về thời trang chỉ vắn vện có hai chữ “giản dị”. Đó là lối ăn mặc phải nói lên được một cách hùng hồn về cái ta của ta: Ta là ai? Thuộc giai cấp nào? Có lối cuốn và quyền uy không? Đôi khi điều đó còn nói lên được nhiều hơn nữa ngay cả khi người ăn mặc cũng không hề có ý định nhắm tới những ước mong thầm kín của mình.

Về nước hoa, Hoàng Hậu Marie Antoinette còn được các nhà nghiên cứu nước hoa trên thế giới hết lời ca ngợi “nước hoa của Hoàng Hậu” có mùi thơm thật lâu và vô cùng lôi cuốn, mùi thơm của trái cây và các loài hoa quý tự nhiên không tinh chế như nước hoa thời nay. Vào thời đó tức thế kỷ 18, nước hoa nổi tiếng nhất tại Pháp, nếu so sánh với thời nay, chỉ có thể được xếp vừa bằng loại nước hoa Chanel số 5 dành cho quý bà mà thôi. Quý vị có rất nhiều loại nước hoa nhưng không có loại nào giữ được mùi thơm lâu. Trái lại, “nước hoa của Hoàng Hậu” có mùi thơm lâu không tinh chế vượt xa các loại nước hoa nổi tiếng thời nay về mùi thơm và sức lôi cuốn.

Hoàng Hậu né tránh rất khéo léo không để cho ai hôn chạm vào da thịt mà chỉ lướt nhẹ mái tóc bằng bình vôi với mùi thơm ngào ngạt của nước hoa thật quyến rũ. Có một bậc vương giả mà Hoàng Hậu Marie Antoinette rất kính mến đã để cho hôn theo đúng nghĩa một cái hôn, đã thốt lên: “sau ta là Đại hồng thủy” (après moi le déluge) ý muốn nói không còn ưu tư tí gì về tương lai nữa.

Theo nữ sử gia và cũng là Giáo sư Đại Học Versailles về nước hoa, Elisabeth de Feydeau loan báo đã khám phá được công thức bí mật sáng tạo ra loại nước hoa mà Hoàng Hậu Marie Antoinette ưa thích thường dùng vào buổi sáng và các lễ lạc trong cung điện. Được sự giúp đỡ của chính quyền và các bạn đồng môn, Feydeau dần dần tìm được dấu vết mùi hương thơm của hoa và trái cây ở phòng trang điểm của Hoàng Hậu có liên quan đến các loài hoa quý trồng trong vườn Điện Versailles và Tiểu Lâu Đài Trianon ở cuối vườn, nơi khuất nẻo không ai ngờ tới. Các nhà sản xuất đã trưng bày tại các tiệm bán tặng phẩm ở Versailles, loại nước hoa làm theo công thức trên được gọi ‘nước hoa của Hoàng Hậu’ đựng trong chai lọ pha lê với giá 450 mỹ kim dưới 1 ounce và 10.500 mỹ kim với 8.5 ounces. Có nhiều nhà tỷ phú và các ông hoàng bà chúa đã đặt mua khá nhiều loại nước hoa nổi tiếng vừa trình bày.

SÓNG GIÓ BẮT ĐẦU

Hai người hầu trung thành Hanet Cléry và François Hue sống sót trong cuộc tàn sát cuồng nộ của đám đông ở Điện Tuileries đều được Ba Lê Công Xã chấp thuận cho tới nhà giam Temple tiếp tục phục vụ Vua Louis và gia đình. Cléry hầu Louis Charles và được huấn luyện thợ làm tóc cho Hoàng Hậu và cả gia đình. François Hue phục dịch Vua Louis hết lòng nên được nhà Vua tin cậy. Nhóm tình báo của vợ chồng Tison nghi ngờ François Hue nằm trong âm mưu của phe bảo hoàng tìm cách giúp gia đình Louis trốn nhà giam nên bị dẫn giải tới nhà tù La Force và Abbaye để điều tra cùng với tài liệu bị tịch thu. Sự thật tài liệu này chỉ là quyển sổ nhỏ ghi chú các bài toán với con số học để nhắc Louis Charles học và làm bài tập chứ không dính dáng gì tới âm mưu giúp nhà Vua chạy trốn cả. Toán áp giải tới trễ phải tạm giữ Hue tại phòng giam của Tòa Đô Chính nên Hue thoát chết. Nếu Hue bị giam tại nhà tù đúng vào ngày dẫn giải thì chắc chắn bị chém đầu cùng với tất cả các tù nhân của hai nhà tù trên vào đợt khủng bố thứ nhất ngày mùng 2 tháng 9. Ước khoảng 1.100 tù nhân của hai nhà tù trên đã bị tàn sát vào đợt khủng bố này, trong đó có Công Nương Lamballe, bạn thân của Hoàng Hậu bị di chuyển từ nhà giam Temple tới nhà tù La Force.

François Hue được phóng thích. Hue viết truyện năm 1806 miêu tả cuộc tàn sát tại Điện Tuileries, đời sống trong nhà giam Temple và cuộc khủng bố ngày mùng 2 tháng 9. Dương sự đã sống chứng kiến sự phục hồi nền quân chủ Bourbon vào năm 1814.

Công Nương Marie de Lamballe nguyên trước đây được Hoàng Hậu Marie Antoinette rất tin nhiệm giao phó đảm trách chức Quản Trị và Giám Sát Tiểu Lâu Đài Trianon trong khoảng thời gian từ năm 1776 đến 1785 tức ngày Hoàng Hậu già từ Trianon trở về hẳn Điện Versailles lo công việc triều chính. Vào thời gian này, các sách nhỏ Pamphlets loan tin, trong mục “Tin Tức Triều Đình”, mỗi tình đồng phái tính giữa Hoàng Hậu Antoinette và Lamballe kèm theo những bức tranh tục tĩu rất thuyết phục người đọc. Các nhà viết tiểu sử cũng như sử liệu coi chuyện đó như một trong nhiều tai tiếng thiếu sự kiện căn bản để suy đoán mối tình đồng giới tính nên gạt ra ngoài mà chỉ đề cập 3 vụ tai tiếng nhất được trình bày trong bài viết về chủ đề pháp lý này. Đó là vụ chiếc vòng hột xoàn đeo cổ với 647 hột kim cương

và mối tình nóng bỏng giữa Hoàng Hậu và Bá Tước Thụy Điển Axel Fersen, cả hai vụ đã có phần kết luận. Còn vụ thứ 3 về sự loạn luân với người con trai Louis Charles sẽ được đưa ra ánh sáng trong phiên Tòa xét xử Marie Antoinette.

Công Nương Lamballe bị chém đầu tại sân nhà tù La Force chỉ vì không chịu tố giác Vua Louis và Hoàng Hậu chứ không dính dáng gì tới tai tiếng về mối tình đồng giới tính cả. Nhân viên thẩm vấn yêu cầu Lamballe thề: “Tự Do, Bình Đẳng và Căm thù nhà Vua và Hoàng Hậu.” Một người bạn đồng tù ghé vào tai Lamballe khuyên hãy thề đi không thì sẽ bị lãnh án chém đầu. “Chết sớm một ít hay chết muộn một chút không phải là vấn đề quan trọng. Tôi phải hy sinh đời tôi.” Trả lời người bạn xong, Lamballe đồng ý thề 2 khẩu hiệu đầu và từ chối về cuối cùng vì điều đó “không nằm trong thâm tâm của tôi”. Thề xong, Lamballe giơ hai tay úp vào mắt. Nhân viên thẩm vấn ra lệnh “hãy dẫn giải tới một người nào đó để giải thoát bà ta.” Hai người hành quyết lực lưỡng xúc nách lồi Lamballe ra ngoài sân đầy xác chết trong khuôn viên nhà tù La Force rồi giao cho toán côn đồ (the bands of ruffians) dùng kiếm chặt đầu Lamballe bêu trước Tháp nhà giam Temple để nguyên rửa hành vi đồi bại của Marie Antoinette. Đám côn đồ gào thét: “Antoinette đồi bại hãy hôn Lamballe đi.” Nhiều nhà viết tiểu sử đều cho rằng chính quyền Danton biết những đám côn đồ tràn vào các nhà tù nhưng không ra lệnh dẹp bọn chúng. Có thể nói những vụ giết tù nhân trong nhà giam thật vô cùng man rợ và tàn ác nhất trong lịch sử.

NẠN NHÂN CỦA HOÀN CẢNH

Ngày bêu đầu Công Nương Lamballe trước nhà giam Temple lại rơi đúng lúc Liên Quân Phổ (trong đó có lực lượng quân sự Áo) do Quận Công Brunswick chỉ huy vượt biên giới đánh chiếm thành Verdun vào ngày 03 tháng 9 năm 1792. Tướng Brunswick dự đoán sẽ có mặt tại thành phố Paris vào ngày 10 tháng 10. Tin tức về mặt trận Verdun gây chấn động dân chúng và được loan truyền rộng rãi. Vợ người hầu Cléry thường mua chuộc những người bán báo ở ngoài đường rao thật to tin chiến trường để Cléry ở trên Tháp Temple có thể nghe rõ rồi trình lại nhà Vua.

Vào thời gian trên, Bá Tước Fersen ở Bỉ viết thư cho Tướng Brunswick, bạn thân của Fersen, yêu cầu san bằng Varennes (nơi bắt Louis và gia đình chạy trốn phải quay trở về Paris) và giải cứu Antoinette và gia đình thoát khỏi nhà giam Temple. Chế độ giam giữ bị siết chặt. Louis và gia đình không được phép ra khỏi Tháp, đi bộ như thường lệ nữa. Cai tù tịch thu tất cả các vật bén nhọn, không cho Louis cạo râu, có thái độ rất hung hãn và ăn nói xúc phạm. Thấy nhà Vua và Hoàng Hậu hy vọng quân đội Phổ tới giải cứu, Giám ngục Rocher vào Tháp cao rút gươm ra đe dọa: “Nếu quân đội Phổ tới, chúng ta sẽ chết hết nhưng tôi là người sẽ giết Louis trước.”

The Massacres of September 2-6, 1792

Liên Quân Phổ chỉ cách Paris 130 dặm đang tiến theo kế hoạch dự liệu sẽ có mặt tại thành phố Paris vào đầu tháng 10. Nhưng bỗng nhiên Tướng Brunswick ra lệnh rút lui gây tranh cãi khá nhiều trong giới chính trị và quân sự để tìm ra nguyên nhân của sự rút quân. Các sử gia nhận thấy lập luận của các nhà quý tộc Pháp lưu vong tại khắp Âu Châu đưa ra sát với thực tế hơn cả. Họ cho rằng quyền lợi quốc gia thực sự của Đế Quốc Áo và Phổ nằm ở sự chia cắt xứ Ba Lan mà hai bên gần như đạt được sự đồng thuận, chứ không phải là mặt trận Paris. Mặt trận này chỉ là cá biệt không phục vụ quyền lợi tối thượng quốc gia của họ dù có đi trái với điều cam kết trong bản Tuyên Ngôn, Brunswick cũng phải hy sinh.

Liên Quân Phổ rút lui tiến về mặt trận Valmy bị quân đội Cách Mạng Pháp do hai Tướng Dumouriez và Kellermann chỉ huy đánh bại ngày 20 tháng 9 năm 1792. Chiến thắng Valmy đánh dấu chặn đứng xâm lăng của ngoại bang và đem lại lòng tin cậy vào quân đội Pháp gồm các binh sĩ mới tuyển ở Marseille và các vùng khác khắp nước Pháp. Họ rất trẻ, ra trận lần đầu, hát bài hùng ca yêu nước La Marseillaise sẵn sàng xả thân để bảo vệ đất nước.

Vào cuối tháng 11, một biến cố trọng đại xảy ra khuấy động gia đình Vua Louis. Thợ kim hoàn Gamain, người thân tín được nhà Vua đỡ đầu, tố cáo Vua Louis giấu tài liệu thông đồng với nước ngoài để trong một cái tủ sắt nhỏ đặt trong tường Điện Tuileries. Hội Nghị Quốc Ước cử một nhân vật trọng yếu, Pétion de Villeneuve, tới Tháp Temple ngày 11 tháng 12 đọc Sắc Lệnh giam Louis Capet để thẩm vấn đưa ra Tòa xét xử. Hugues Capet là biệt danh của Vua Hugues thứ nhất thường mặc áo toại choàng (cape), sáng lập ra Triều đại capétien cai trị nước Pháp từ 897 đến 1328, dòng vua capétien có nhánh Bourbon là danh tiếng nhất. Tên họ Vua Louis 16 được đổi ra Louis Capet mang tính cách mỉa mai dưới thời cách mạng Pháp.

Tham khảo và trích các tài liệu sau:

- The Tower - Marie Antoinette by Antonia Fraser.
- The Temple - Marie Antoinette by Philippe Huisman and Maguerite Jallut.
- The Life and Death of Louis 16 by Saul K. Padover.\

TP. NGUYỄN VĂN THÀNH 23
